

Orłowski, Bolesław

Zebranie poświęcone opracowaniu historii techniki przemysłu lokomotyw w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/2, 323-324

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Barycz z ogólnym schyłkiem kultury uniwersyteckiej dawnego typu w Europie w drugiej połowie XVII w. oraz z oporem stanów pomorskich, obawiających się świadczeń podatkowych i wzmocnienia władzy króla szwedzkiego. Prof. Barycz uznał poziom programów szkolnych w Gimnasion Carolinum za wysoki i nowoczesny, a stan liczebny uczniów — za względnie pokaźny; podkreślił, że istnieje wiele możliwych do wydobycia śladów nieustających związków Pomorza Szczecińskiego z Polską w XVII w., jak np. przejazd Krzysztofa Opalińskiego i pobyt Stanisława Lubienieckiego (młodszeo).

W odpowiedzi na głosy dyskutantów doc. Schwann stwierdził, że pomimo silnej zewnętrznej germanizacji Pomorza Szczecińskiego elementy polskości dają nadal w omawianej epoce znać o sobie, a sprawa powiązań polsko-szczecińskich zasługuje na dokładne zbadanie. Referent uzupełnił również szczegółowszymi informacjami dane o stanie niemieckich i szwedzkich badań, i zadaniach gimnazjum szczecińskiego i kwalifikacjach jego absolwentów — późniejszych urzędników i pastorów.

Karolina Targosz

2

Na posiedzeniu Zespołu Oświecenia, które odbyło się także w Krakowie dn. 30 X 1962 wysłuchano referatu prof. Kazimierza Opałka *Feliks Słotwiński (1788—1863)*. Referent przedstawił biografię Słotwińskiego ze szczególnym uwzględnieniem jego działalności w Uniwersytecie Jagiellońskim i w życiu politycznym Rzeczypospolitej Krakowskiej. Następnie wyczerpująco omówił jego poglądy naukowe, wskazując na wpływ nauki i filozofii niemieckiej w ich kształtowaniu.

Dyskutanci zainteresowali się przede wszystkim stanowiskiem Słotwińskiego wobec fizjokratyzmu, jego polemiką z Towarzystwem Elementarnym (prof. J. Michalski), ustaleniem stopnia samodzielności Słotwińskiego w przejściu niemieckiej nauki prawa natury oraz początkami jego działalności uniwersyteckiej (mgr R. Dutkova). Zwrócono również uwagę na wpływy Kanta w Polsce już w II poł. XVIII w. (dr R. W. Wołoszyński). Referent uzasadnił w odpowiedzi późne zaznajomienie się Słotwińskiego z fizjokratyzmem, widoczne dopiero w jego pracach o skarbowości, oraz podkreślił samodzielność tego autora w ocenie pisarzy polskich i w pracach o polskiej filozofii prawa.

Renata Dutkova

ZEBRANIE POŚWIĘCONE OPRACOWANIU HISTORII TECHNIKI PRZEMYSŁU LOKOMOTYW W POLSCE

26 listopada 1962 r. odbyło się w Warszawie w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN zebranie poświęcone opracowaniu historii techniki przemysłu lokomotyw w Polsce. W zebraniu, któremu przewodniczył prof. E. Olszewski, uczestniczyli inżynierowie z tej dziedziny, przybyli z różnych miast Polski na zaproszenie Zakładu. Większość z nich pamięta początki przemysłu lokomotyw w Polsce, a niektórzy brali udział w organizacji tej gałęzi produkcji w latach 1921—1922.

Po przywitaniu zebranych przez prof. Olszewskiego, mgr inż. Jan Dąbrowski¹, jeden z nestorów przemysłu, o którym mowa, zreferował swą materiałową pracę,

¹ Autor książki *Przemysł lokomotyowy w Polsce*. Warszawa 1928.

napisaną na zlecenie Zakładu p.t. *Historia przemysłu lokomotywowego w Polsce (technika produkcji lokomotyw)*. W dyskusji, która następnie się rozwinęła, brali udział wszyscy zebrani: prof. K. Zembrzuski oraz inż. inż.: R. Kalinowski, L. Panz, W. Pietruszko, K. Sielecki, W. Wysłouch. Stwierdzono, że bardzo celowe jest opracowanie historii przemysłu lokomotyw w Polsce właśnie obecnie, kiedy pewna grupa ludzi pamięta całość jego dziejów. Ustalono kierunki i wytyczne dla koniecznych uzupełnień pracy inż. Dąbrowskiego (głównie w zakresie prac konstrukcyjnych oraz najnowszych metod produkcji) oraz formę współpracy pomiędzy uczestnikami zebrania. Wysłuchano również konkretne propozycje rozszerzenia tej współpracy na większą liczbę osób. Można sądzić, że przy dalszej pomocy Zakładu Historii Nauki i Techniki akcja ta może przynieść pozytywne rezultaty.

Bolesław Orłowski

PRACA DOKTORSKA O RZECE KAMIENNEJ

Dnia 19 grudnia 1962 r. na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej odbyła się obrona pracy doktorskiej mgr inż. arch. Andrzeja Reya na temat *Rzeka Kamienna*.

Doktorant za przedmiot pracy doktorskiej wziął Kamienną jako rzekę od dawna związaną z hutnictwem żelaza. Oparł się on na dokumentach, które zachowały się w terenie, a obrazują współdziałanie energii wód płynących w rozwoju tego hutnictwa. Mgr Rey dokonał wielkiej pracy, przeprowadzając z tego punktu widzenia inwentaryzację Kamiennej oraz wszystkich jej dopływów. Referent wysunął ciekawe wnioski o możliwości restytucji większości przeważnie nie istniejących już spiętrzeń, przy czym w tej akcji można by powiązać wiele aspektów społecznych: zabezpieczenie przed powodzią, tworzenie ośrodków sportu i wypoczynku, zapewnienie wody dla miast i osiedli. Mgr Rey sugerował nawet restytucję kanału spławnego.

Praca, której promotorem był prof. Juliusz Żórawski, uzyskała wysoką ocenę.

Mieczysław Radwan

WYSTAWA „ŚMIGŁOWCE“

W okresie od 1 sierpnia do 30 września 1962 r. była otwarta w Warszawie, na terenie parku przed Pałacem Kultury i Nauki wystawa *Śmigłowce*. Zorganizowało ją Muzeum Techniki i Inspektorat Lotnictwa Wojska Polskiego.

Wystawa miała na celu przedstawienie typów polskich i radzieckich śmigłowców oraz zapoznanie z ich konstrukcją i zastosowaniem. Pewnego rodzaju wstępem był zarys dziejów śmigłowców, w którym m.in. wspomniano o pierwszych, polskich próbach w tej dziedzinie, przeprowadzonych w latach 1907—1908 przez Czesława Tańskiego.

J.J.

DZIAŁ HISTORII ZOOLOGII W INSTYTUCIE ZOOLOGICZNYM PAN

Instytut Zoologiczny PAN w Warszawie istnieje wprawdzie pod obecną nazwą zaledwie od 1952 r., ma jednak za sobą długą historię rozwojową. Jest to dawne Państwowe Muzeum Zoologiczne (1919—1952), które z kolei powstało z połączenia